

Els invisibles de la campanya basca

LA SOLUCIÓ DELS 373 PRESOS
POLÍTIQS BASCOS DISPERSATS A
ESPANYA I FRANÇA NO FIGURA EN EL
DEBAT ELECTORAL NI TAN SOLS DE
L'ESQUERRA 'ABERTZALE'. LA
HISTÒRICA QÜESTIÓ POLÍTICA S'HA
CONVERTIT EN MERAMENT
DOMÈSTICA.

No estan ni en l'agenda ni en el debat, però són una realitat que cou. A l'Estat espanyol hi ha 373 presos d'ETA dispersats en 43 presons, la majoria a distàncies superiors als 500 quilòmetres. També n'hi ha 24 a França i dos més a Portugal i Suïssa. Una llunyania que contradiu la llei penitenciària, ben explícita amb el fet que els reclusos han d'estar al més a prop de casa. Més encara si són malalts greus, on l'exigència és de presó atenuada. De vinculats amb ETA, n'hi ha 18 amb la salut al límit, la majoria lluny i alguns en mòduls especials on l'atenció sanitària és lenta i escassa. Un desgast que afecta sobretot les famílies, obligades a assumir despeses elevades i viatges molt llargs per veure els seus.

Tampoc no s'apliquen les normatives europees sobre redempció de penes entre Estats membres. Hi ha presos que han pogut condemnar a França i, quan són extradits a Espanya, se'ls posa el comptador a zero. A més, el 90% continua en primer grau, el més dur i d'aplicació quasi exclusiva a membres d'ETA, gihadistes i pederastes; amb intervenció de comunicacions i llargues temporades en mòduls d'aïllament. Tot això quan fa cinc anys que ETA anuncià l'alto el foc definitiu i és a l'espera d'un Govern que vulga verificar amb garanties el buidat dels arsenals que queden.

Però és evident que la política del Partit Popular està clarament arregladera amb un sector de les víctimes, aquell que no perdona i manté ben alta la bandera de l'odi, amb tot el dret. D'altres víctimes, però, sí que han acceptat reunir-se amb els victimaris i explorar camins de convivència. Jutjar-ne la idoneïtat és impossible, ja que el pes de la nafra és intransferible. Ara bé, l'Estat ha de situar-se a la mateixa altura moral dels qui considera criminals i aplicar obertament

SERGI
TARÍN

la revenja? El passat dijous, durant el debat de candidats a la televisió autonòmica basca, Alfonso Alonso, del Partit Popular fou contundent: "Ningú no els deu res [a ETA] ni els donarem res a canvi". Tot seguit negà cap motivació política a la banda armada i la situà al mateix nivell de la delinqüència ordinària. Si és així, per què s'apliquen encara les directrius més dures dels temps del conflicte armat? Uns temps en què el criteri fins i tot es flexibilitza: amb José María Aznar s'aproparen 135 presos a Euskadi.

També crida l'atenció com la distància en quilòmetres, mai millor dit, accentua la doble lectura, quan no la doble moral. El Partit Popular va elogiar el 1998 Tony Blair per l'acord de Dives Sant, a Irlanda del Nord, que suposà l'excarceració de 447 presos de l'IRA (Exèrcit Republicà Irlandès). I recentment Mariano Rajoy fou dels primers

a felicitar el seu homòleg a Colòmbia, Juan Manuel Santos, pel procés de pau amb les FARC. Una firma que inclou una llei parcial d'amnistia i programes de presó atenuada als guerrillers (terroristes al diccionari del PP) que confessen els fets. També el reconeixement de tota la diversitat de víctimes i victimaris de les FARC o del Govern i els seus paramilitars. Un fet d'equiparació impensable al País Basc, on els botxins ultradretans dels GAL o del Batalló Basco-espanyol estan en llibertat després de breus estades a la garjola. A més, segons un estudi de la Secretaria de Pau i Convivència del Govern Basc, entre 1960 i 2013 hi hagué 4.009 casos de tortures o maltractaments a mans de les forces de seguretat (Policia Nacional, Guàrdia Civil i Ertzaintza), una bona part en les dècades dels 80 i 90. Una aberració que continua impune.

Per això sona a perversió quan el PP fa rànquing de cruceses. Dijous Alonso negà la condició de víctima del terrorisme a Pili Zabala, candidata de Podem i germana de José Ignacio, assassinat pels GAL i llançat a una fossa a Busot (l'Alacantí) amb calç viva, on també hi havia José Antonio Lasa. Fet i fet, la lluita armada, el terrorisme i els presos són una qüestió incòmoda i en bona part amorfitzada que els partits prefereixen bandejar per no transformar les urnes en vespers. També per a EH-Bildu, la marca partidista de l'esquerra *abertzale*, que ha decidit obviar els presos i les famílies en els grans debats, tan preocupats com estan per apostar per la normalitat parlamentària sense taca i retallar la distància amb Catalunya en la cursa independentista. Un fet que a molts els sap a oblit i resignació davant la quotidiana illegalitat. I que fa del dolor d'alguns un combustible polític caducat.

Periodista